

REGERINGEN

Socialdepartementet

Regeringsbeslut

I:8

2010-06-10

S2010/4636/HS
(delvis)

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att följa och analysera den geografiska tillgängligheten till läkemedel med anledning av omregleringen av apoteksmarknaden

---

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i uppdrag att följa och analysera den geografiska tillgängligheten till receptbelagda och receptfria läkemedel med anledning av omregleringen av apoteksmarknaden.

En delrapport med en första uppföljning ska lämnas senast den 31 december 2011 och uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 december 2012.

Tillväxtanalys tilldelas högst 250 000 kronor för uppdragets utförande. Finansiering sker inom ramen för utgiftsområde 9 Hälsa- och sjukvård, anslag 1:6 Bidrag till hälso- och sjukvård, anslagspost 54 Omreglering av apoteksmarknaden. Socialstyrelsen ska utbetala högst 250 000 kronor efter rekvisition.

Ärendet

En av målsättningarna med omregleringen av apoteksmarknaden är att åstadkomma bättre tillgänglighet till läkemedel för konsumenterna. Det gäller såväl för receptbelagda som receptfria läkemedel. En viktig aspekt av tillgänglighet är den geografiska. Det är av central betydelse att den enskilde konsumenten lätt ska kunna nå ett försäljningsställe för läkemedel, oavsett var i landet man bor. Om valfrihet ska kunna uppnås för konsumenten ligger det också ett värde i att ha tillgång till ett urval av försäljningsställen vilka saluför ett jämförbart sortiment av läkemedel.

För att kunna bedöma omregleringens effekter på den geografiska tillgängligheten till läkemedel är det viktigt att följa och analysera de förändringar som har skett, och sker, efter reformens genomförande. Tillväxtanalys ges därför i uppdrag att följa och analysera den geografiska

tillgängligheten efter genomförandet av omregleringen av apoteksmarknaden. Tillgängligheten till såväl apotek, försäljningsställen med ett begränsat sortiment av vissa receptfria läkemedel samt till apoteksombud ska beskrivas och analyseras. Tillväxtanalys ska dessutom beakta konsumenternas möjlighet att köpa läkemedel på distans. Även ägarförhållanden vad gäller försäljningsställen ska belysas och analyseras.

För att kunna bedöma effekterna av reformen ska det i analysen även tas hänsyn till om den geografiska tillgängligheten till läkemedel förändrats på grund av andra orsaker än den genomförda omregleringen.

Det bör tilläggas att tillgänglighet inte enbart är en geografisk fråga utan i lika hög grad en fråga om öppettider, att personer med olika former av funktionsnedsättning kan nyttja lokaler och tjänster etc. Dessa aspekter berörs dock inte av detta uppdrag. Statskontoret har däremot fått uppdraget att följa upp och utvärdera omregleringen av apoteksmarknaden. Utvärderingen ska göras utifrån målen med reformen. Det innebär att Statskontorets utvärdering bl.a. ska avse effekterna för konsumenterna när det gäller tillgängligheten till läkemedel och service. Resultatet av Tillväxtanalys uppdrag kommer att fungera som underlag i Statskontorets samlade uppföljning och utvärdering.

Tillväxtanalys uppdrag bör genomföras genom att tillgängliga uppgifter om lokalisering inhämtas från myndigheter, däribland Läkemedelsverket och Statistiska Centralbyrån (SCB), samt Apotekens Service AB där sådana uppgifter finns tillgängliga. I analysdelen ska Tillväxtanalys samråda med Statskontoret, Konkurrensverket, Konsumentverket och Läkemedelsverket.

Bakgrund

Den 18 juni 2008 antog riksdagen regeringens proposition Sjukhusens läkemedelsförsörjning (prop. 2007/08:142). Propositionen innebär att vårdgivarna ska ges en ökad frihet att organisera läkemedelsförsörjningen till och inom sjukhus. Den nya lagstiftningen trädde i kraft den 1 september 2008. Riksdagen antog dessutom den 29 april 2009 regeringens proposition Omreglering av apoteksmarknaden (prop. 2008/09:145). Detta innebar att Apoteket AB:s monopol på detaljhandel med läkemedel till konsumenter bröts och att en ny lagstiftning om handel med läkemedel trädde i kraft den 1 juli 2009. Det nya systemet innebär att den som fått tillstånd av Läkemedelsverket ska få bedriva detaljhandel med läkemedel och varor som tidigare bara fick säljas av Apoteket AB. Försäljningen ska ske i så kallade öppenvårdsapotek. Den 11 juni 2009 antog även riksdagen regeringens proposition Handel med receptfria läkemedel (prop. 2008/09:190). Beslutet innebär att detaljhandel med vissa receptfria läkemedel ska få bedrivas på andra platser än öppenvårdsapotek fr.o.m. den 1 november 2009.

Syftet med omregleringen av apoteksmarknaden är att åstadkomma effektivisering, bättre tillgänglighet för konsumenterna, prispress samt en fortsatt säker och ändamålsenlig läkemedelsanvändning.

På regeringens vägnar

Göran Hägglund

Sara Johansson

Likalydande till

Tillväxtanalys

Kopia till

Finansdepartementet/Ba

Näringsdepartementet/MK, KLS

Integrations- och jämställdhetsdepartementet/KO

Socialutskottet

Statskontoret

Konsumentverket

Konkurrensverket

Läkemedelsverket

Statistiska centralbyrån

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB

Apotekens Service AB